

Mapa 9. Com elaborar el pla d'acció per assolir un municipi més saludable

Definició. De què va el mapa?

El pla d'acció és l'eina que ens serveix per concretar els reptes i les accions principals del PLS. Defineix com el municipi emprerà les estratègies necessàries per convertir-se en un municipi més saludable i amb una major equitat en salut.

S'ha de tenir present que, en el marc dels esforços que es destinaran a l'elaboració del PLS, el pla d'acció és equiparable a l'elaboració dels perfils quantitatiu i qualitatiu, és a dir, hem d'estar alerta de no exhaurir totes les energies en la fase de diagnòstic per reservar-ne de cara a la concreció del pla d'acció en funció de les necessitats prioritzades i els actius identificats.

Un pla d'acció descriu els passos que han de fer els diferents actors de l'entorn comunitari, i cal que sigui:²³

- Complet, definint tots els passos que cal portar a terme i les indicacions que han d'orientar la realització de les diferents accions incorporades.
- Clar, especificant qui farà què i quan.
- Actual, reflectint les accions que volen revertir la situació de salut identificada en la fase de diagnòstic considerant els actius i recursos actuals del municipi.
- Realista, concretant la dotació de recursos necessaris.
- Viable, havent contrastat que les accions es poden liderar des de les competències i els recursos a escala municipal i local.
- Acotat en el temps, normalment el període d'implementació del pla d'acció serà de 3 o 4 anys, és a dir, un mandat polític.

El pla d'acció s'ha d'implementar sota el mateix mandat polític (o més d'un, en funció de la durada del pla) perquè es tracta d'una política pública liderada des de l'ens local. S'aconsella elaborar el PLS una vegada s'hagi constituït l'equip de govern.

23. Adaptació a partir de: «Desarrollar un Plan de Acción», de Community Tool Box: <https://bit.ly/31rtnID>.

El pla d'acció és l'eina que guia tots els esforços fets i els resultats obtinguts en les primeres fases, que permet a les persones que lideren el PLS no perdre's pel camí de la seva implementació i que garanteix les col·laboracions i els lideratges davant les diferents accions a emprendre. Tenir un pla d'acció ben desenvolupat facilita el bon funcionament del PLS, la qual cosa representa un benefici per a tot el municipi.

Per evitar que el PLS quedi en un calaix i una bona part de les persones que hi hagin participat en quedin frustrades, el pla d'acció s'ha de validar i d'aprovar en sessió de ple municipal i també s'ha de compartir amb les diferents àrees tècniques municipals.

Escala. Què trobareu al mapa?

Aquest mapa mostra els apartats i aspectes imprescindibles que heu de tenir en compte i que us ajudaran a endegar els canvis necessaris per definir i posar en marxa el pla d'acció.

Nivell de dificultat. Estem preparats?

La creació del pla d'acció és una tasca que compromet en certa manera el desenvolupament del PLS. Per això és important treballar amb detall per materialitzar tant com sigui possible les accions que cal fer, atenent les demandes i comptant amb la major diversitat possible d'actors comunitaris i amb els recursos disponibles.

La definició del pla d'acció és una gran responsabilitat per a l'assoliment dels objectius del PLS.

Quan. En quin moment ens pot ser útil el mapa?

El pla d'acció l'ha de desenvolupar el GAM, un cop definits els perfils quantitatiu i qualitatiu sobre la situació de salut i benestar del municipi i les necessitats hagin estat prioritzades.

El pla d'acció ha de ser validat per l'equip de govern i les àrees tècniques a escala municipal. Es recomana no allargar massa en el temps el desenvolupament d'aquesta fase, idealment no hauria de superar els dos mesos.

Com. Itinerari exemple si feu servir el mapa

El pla d'acció s'inicia amb la compilació de possibles accions i propostes per abordar les necessitats prioritzades, habilitant trobades i/o canals de participació adreçats als diferents actors professionals i socials de l'entorn comunitari.

Els espais i/o canals que es poden considerar poden ser tallers participatius amb actors professionals i actors socials (junts o per separat segons es valori en cada territori); enquesta participativa adreçada a tots els actors potencialment interessats, on a partir de les necessitats prioritzades s'habita un canal per a l'elaboració de propostes i accions concretes, o directament és el GAM qui, en representació dels diferents actors i sectors de l'entorn, genera un conjunt d'accions. Les opcions que involucren la participació directa d'una major diversitat d'actors són més aconsellables si es vol contribuir a garantir una major apropiació dels resultats del PLS.

És el GAM, a partir de les necessitats prioritzades i considerant les diferents propostes i accions compilades, qui estableix els reptes principals que agruparan les accions a dur a terme per assolir un municipi més saludable.

Un repte es defineix com un objectiu complex a dur a terme i que, per això, constitueix un estímul per a qui l'afronta. Per exemple: «Assolir una mobilitat activa, sostenible i segura». El repte vindrà acompanyat d'accions concretes que ens permetin arribar a la meta desitjada.

Cada repte ha de ser desenvolupat atenent a les qüestions següents, en tres nivells:

- Primer nivell
  - Quins són els objectius generals del repte?
  - A quines necessitats detectades/prioritzades vol donar resposta aquest repte?
- Segon nivell
  - Quines són les accions i propostes que es proposen per atendre aquest repte?
- Tercer nivell. Cada acció ha d'estar acompanyada de:
  - Descripció de l'acció.
  - Objectiu general al qual atén (del primer nivell).
  - Qui liderarà l'acció.
  - Quins actors hi estaran implicats.
  - Quan es durà a terme l'acció.
  - Com s'avaluarà l'assoliment del repte i es monitoritzaran les diferents accions.

També s'han de tenir en compte els recursos necessaris per a cada acció (equip, diners...) o la ruta de comunicació (qui hauria de saber què?) a seguir.

Un cop tinguem desenvolupat el pla d'acció, hem de validar-lo amb l'equip de govern i fer les modificacions necessàries perquè sigui un pla assolible i viable en el temps establert.

No podem oblidar establir estratègies de seguiment i d'avaluació durant el cicle d'implementació (reunions mensuals, avaluacions trimestrals/semestrals...) ni deixar de compartir els resultats amb l'entorn comunitari.

Esquema. Per a la redacció del pla d'acció

1. Obrir un canal/espai de participació adreçat a actors professionals i socials per a la recepció de possibles accions a emprendre que donin resposta a les necessitats prioritzades.
2. El GAM rep i analitza totes les propostes, les valora segons els criteris definits en el primer apartat d'aquest mapa (definició), i proposa des del seu coneixement les que siguin necessàries per fer front a les necessitats prioritzades.
3. Una vegada definit el conjunt d'accions, s'estableixen els reptes o les agrupacions d'accions per eixos temàtics i/o estratègics.
4. Es defineixen els objectius dels reptes.
5. S'afegeixen noves propostes, si escau.
6. Es concreten responsabilitats, rols i lideratges.
7. Es pensen els potencials aliats o sectors a involucrar.
8. Es fa un calendari general del pla d'acció, a partir de la temporització de cadascuna de les accions.
9. Es discuteix i valida el document a escala política, amb l'equip de govern, i tècnica, amb referents tècnics de l'ens local.
10. S'aprova el pla d'acció, ja com a PLS, en sessió de ple municipal.
11. Se n'inicien la implementació i el seguiment.
12. Se n'avaluen els resultats i el procés cada cert temps.

La tasca d'avaluació de la implementació del PLS representa un esforç que moltes vegades es deixa per al final o directament no es porta a terme. Podeu consultar el [mapa 10: Com avaluar el cicle del pla local de salut](#).

Exemple

Un exemple per recollir tota la informació necessària d'un repte és:

Taula 9. Pla d'acció. Reptes i propostes d'acció

R1. Una mobilitat activa, sostenible i segura, i entorns passejables										
Objectius generals			Necessitats a les quals vol donar resposta (diagnòstic)							
<p>OB1 - Fomentar una mobilitat activa de la població del municipi augmentant els desplaçaments dins del municipi a peu i/o en bicicleta.</p> <p>OB2 - Millorar la situació, senyalització i utilització dels camins al voltant de Llinars.</p> <p>OB3 - Potenciar el transport públic al municipi (taxi i autobús) i afavorir una mobilitat a peu més segura a la vila.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Medi natural i rutes descuidades. • Obesitat en infants i adults. • Camins bruts i mal senyalitzats. • Gent gran amb problemes de mobilitat i que viu a zones aïllades. • Manca de transport interurbà entre urbanitzacions i el centre. • Manca de carril bici. • Manca d'hàbits alimentaris i esportius. 							
Accions proposades	Descripció acció	Objectius			Qui lidera	Actors a implicar	Temporització			
		OB1	OB2	OB3			2020	2021	2022	2023
R1A1 - Augmentar les actituds i els comportaments positius de la ciutadania vers una mobilitat activa i sostenible.	Dissenyar i implementar una campanya de comunicació municipal per potenciar caminar i anar en bici dins del municipi.	•			Urbanisme i territori	Acció social CAP Centre Excursionista	•			
R1A2 - Caminades populars per senyalitzar les rutes al voltant del municipi.	Organitzar caminades obertes a tota la població i sortir a marcar rutes de l'entorn del municipi, indicant-ne el nivell de dificultat. Oportunitat de crear un <i>servei comunitari</i> amb l'alumnat de l'IES.		•		Ajuntament	Centre Excursionista Escoles IES	•	•		
R1A3 - Passejades per fer salut al municipi.	Crear un grup al CAP per fer petites sortides per l'entorn que incentivin la salut. El grup s'ha d'autogestionar progressivament, inicialment amb suport el CAP.	•			CAP	Entitats interessades Casal d'avis	•	•		

Llista de control. Què no hem d'oblidar?

- Hem garantit espais i canals de participació per rebre propostes de la diversitat d'actors i sectors professionals i socials del municipi?
- Hem establert què, qui, quan i com ho farem per aconseguir un municipi més saludable?
- Hem tingut en compte que és un procés comunitari i que, per tant, algunes de les accions poden ser liderades per la ciutadania i entitats del poble?
- Tenim definides les estratègies de seguiment i avaluació de la implementació del pla?
- Estan arribant les notícies i actuacions a tota la comunitat?